

Curs Opcional II: Introducció a la filosofia d'Emmanuel Levinas

Professor: Joan Cabó

Codi: 212028

Crèdits: 3 ECTS

Llengua: català

Objectius

Emmanuel Levinas (1906-1995) és sens dubte un dels més grans pensadors del segle XX. La seva obra representa un gir decisiu per a la fenomenologia contemporània i constitueix també un dels punts culminants del pensament jueu. En aquest curs introductor presentarem, en primer lloc, la trajectòria intel·lectual d'aquest filòsof francès d'origen lituà, emmarcant-la en el seu context històric i remarcant les fonts literàries, religioses i filosòfiques del seu pensament. Després d'aquesta presentació biogràfica, ens endinsarem en l'evolució del seu pensament a partir de les seves grans obres, proposant a l'alumne una visió panoràmica de la seva filosofia i, alhora, un contacte directe amb els textos, tot oferint una selecció de lectures. L'objectiu darrer del curs és que l'alumne es familiaritzi amb les nocions i els temes crucials de l'obra de Levinas, per tal de comprendre el relleu d'aquestes qüestions en la filosofia actual i d'esbossar, en diàleg amb altres pensadors, nous horitzons per al pensament ètic, filosòfic i teològic en el nostre temps.

Programa

1. Vida i obra d'Emmanuel Levinas (1906-1995): introducció a la seva trajectòria intel·lectual, al seu context històric i a les fonts literàries, religioses i filosòfiques del seu pensament.
2. Levinas i la fenomenologia: les lectures de Husserl i Heidegger, i el seu paper com a introductor del moviment fenomenològic a França. *La teoria de la intuïció en la fenomenologia de Husserl* (1930) i *Descobrint l'existència amb Husserl i Heidegger* (1949).
3. El camí vers el pensament de l'*altre*. Primeres obres de Levinas. *De l'evasió* (1935) i *De l'existència a l'existent* (1947).
4. El *rostre* («visage») com a inversió de la intencionalitat i revelació de l'Infinit. L'ètica com a filosofia primera. *Totalitat i infinit* (1961).
5. Més enllà de l'horitzó ontològic: la relació *desinteressada* (*des-inter-esse*), la diferència entre el *Dir* i el *Dit*, el testimoniatge i la glòria de l'Infinit. *D'un altre mode que ésser o més enllà de l'essència* (1974).
6. El Déu que transcendeix la metafísica. *De Déu que ve a la idea* (1982).
7. Del *sagrat* al *sant*. El testament jueu de Levinas: introducció a les seves *Lectures talmúdiques* (1968-1989).

Bibliografia bàsica

Aquestes són només algunes referències essencials i orientatives. Durant el curs es facilitarà a l'alumne una bibliografia exhaustiva de les edicions i traduccions de les

obres d'Emmanuel Levinas, així com una selecció acurada d'estudis sobre el seu pensament.

Obres de Levinas:

- Emmanuel LEVINAS, *De la existencia al existente* (trad. Patricio Peñalver), Madrid: Arena Libros 2006.
- _____, *Totalidad e infinito. Ensayo sobre la exterioridad* (trad. Miguel García-Baró), Salamanca: Sígueme 2012.
- _____, *De otro modo que ser o más allá de la esencia* (trad. Antonio Pintor Ramos), Salamanca: Sígueme 2011.
- _____, *De Dios que viene a la idea* (trad. Graciano González R. Arnaiz y Jesús María Ayuso Díez), Madrid: Caparrós 2001.

Estudis i monografies:

- Maurice BLANCHOT, «Notre compagne clandestine», en: François LARUELLE (ed.), *Textes pour Emmanuel Levinas*, Paris: Jean-Michel Place 1980, 79-87.
- Catherine CHALIER, *La huella del infinito. Emmanuel Levinas y la fuente hebrea* (trad. María Pons Irazazábal), Barcelona: Herder 2004.
- Jacques DERRIDA, «Violencia y metafísica. Ensayo sobre el pensamiento de Emmanuel Levinas» en: *La escritura y la diferencia* (trad. Patricio Peñalver), Barcelona: Anthropos 1989, 107-210.
- Miguel GARCÍA-BARÓ, «Meditaciones sobre la ética como filosofía primera. En torno a la obra de Emmanuel Levinas», en: *La compasión y la catástrofe. Ensayos de pensamiento judío*, Salamanca: Sígueme 2007, 313-361.
- Salomon MALKA, *Emmanuel Lévinas. La vida y la huella* (trad. Alberto Sucasas), Madrid: Trotta 2006.
- Paul RICEUR, *De otro modo. Lectura de De otro modo que ser o más allá de la esencia de Emmanuel Levinas* (trad. Alberto Sucasas), Barcelona: Anthropos 1999.

Competències generals

CG3. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir habilitats bàsiques i avançades de gestió de les fonts i de la informació rellevant en l'àrea dels estudis filosòfics, sigui pels mitjans més tradicionals, sigui pels mitjans introduïts gràcies a les noves tecnologies informàtiques.

CG5. Que l'estudiant adquireixi una bona capacitat comprensiva en relació amb els textos d'alt nivell cultural.

CG8. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir habilitats d'elaboració o de defensa d'arguments amb consciència crítica i autocrítica.

CG10. Que l'alumne sigui capaç de saber reconèixer noves situacions i idees i de posicionar-se de forma personal i fonamentada. Que sigui capaç, per tant, de reunir i interpretar les dades rellevants d'un text o d'un problema per emetre judicis que incloquin una reflexió sobre qüestions d'índole social, científica o ètica.

CG11. Que l'alumne adquireixi habilitats analítiques i sintètiques pel que fa a fenòmens filosòfics d'alta complexitat; això és: que aprengui a descompondre els problemes i les qüestions de manera adequada a la resolució, aprenent alhora a establir les connexions necessàries amb altres aspectes de la pròpia disciplina o amb altres disciplines.

CG12. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir habilitats d'investigació, desenvolupant noves estratègies d'aprenentatge.

CG17. Que l'alumne sigui capaç de responsabilitzar-se del propi aprenentatge, desenvolupant aquelles habilitats necessàries per a treballar de forma autodirigida i per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Competències específiques (Mòdul: Complementàries)

CE1. Que l'alumne adquireixi habilitats avançades pel que fa a la interpretació i comentari dels textos filosòfics.

CE2. Que l'alumne adquireixi habilitats avançades d'argumentació específicament filosòfica sobre les qüestions que s'estudien en els diversos camps temàtics de la filosofia, dominant cada vegada més les terminologies específiques, detectant problemes i apories, i sabent posicionar-se personalment de forma reflexionada, crítica, flexible i respectuosa amb les altres opinions.

CE3. Que l'estudiant sigui capaç d'avançar i aprofundir en el seu coneixement històric sistemàtic, crític i profund de les grans èpoques, dels grans autors i dels grans textos de la tradició filosòfica occidental, de les seves teories i arguments, de la seva terminologia i de les principals interpretacions que han suscitat els seus escrits.

CE4. Que l'alumne adquireixi les categories i els instruments històrics necessaris per poder fer-se càrrec per si mateix de les qüestions més particulars, especialitzades i profundes plantejades en i pels diversos àmbits, autors i textos de la filosofia teòrica i de la filosofia pràctica.

Activitats formatives

Ensenyament-aprenentatge presencial:

- exposició del professor.
- exposició de l'estudiant.
- debats.

Ensenyament-aprenentatge dirigit:

- lectures orientades.
- tutories individuals.
- treball escrit individual.

Ensenyament-aprenentatge autònom:

- lectures complementàries proposades pel professor.
- estudi personal.
- cerca d'informació i materials.

Activitats d'avaluació

Es valorarà la participació a classe (40%) i la redacció d'un treball escrit individual acordat amb el professor (60%).